

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛІДЕРСТВО ТА КОМАНДНА РОБОТА»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Менеджмент організацій»
Факультет	Економічний
Кафедра	Менеджменту
Семестр	I
Кількість кредитів	5
Мова викладання	українська

Викладач	к.е.н., доц. Артюшок Вікторія Станіславівна
Контактна інформація	artvita@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна спрямована на підготовку магістрів до формування активної життєвої позиції, розвиток методологічної культури в сфері управлінської діяльності, у сфері лідерства й партнерства; оволодіння необхідним обсягом знань і навичок щодо лідерства й командної роботи; формуванню наукового світогляду й уявлення про особливості лідерства й партнерства в бізнесі. На базі підходів, розроблених у соціології, соціальній психології, менеджменті й інших суміжних навчальних дисциплін розглядається зміст лідерства та командотворення. Матеріали дисципліни спрямовані на ілюстрацію того, як знання особливостей типів, інструментів лідерства та забезпечення тривалого ділового партнерства з різними економічними суб'єктами стають потужним інструментом забезпечення ефективної діяльності керівника.
Мета та цілі	Метою дисципліни «Лідерство та командна робота» є передача майбутнім фахівцям знань про важливі соціальні процеси домінування і підлеглості, управління малою групою, формування умінь і навичок побудови міжособистісних взаємин у спільноті в рамках моделей гуманістичного, транзакційного, дистрибутивного, сервантлідерства, готовності до виконання ролей у системі відносин «лідер-послідовники», здатності будувати плідні, конструктивні соціальні стосунки. Основними завданнями вивчення дисципліни «Лідерство та командна робота» є поглиблення, розширення, інтегрування знань про явища, закономірності, теорії, факти, поняття що визначають сутність, походження, типи, приклади влади і лідерства у суспільстві, шляхи досягнення успіху, реалізації лідерського потенціалу, характерні особливості процесу адміністрування і лідерства.
Результати навчання	У результаті вивчення дисципліни студент оволодіє знаннями про сутності лідерства, історії розвитку відповідних теорій, їх перевагах і недоліках; особливості різних стилів лідерства; передумови ефективного лідерського впливу; про основні етапи формування команди; ціннісні, критеріальні та

	поведінкові переваги партнера у діловому спілкуванні; процеси внутрішньої динаміки команди під час переходу від одного етапу розвитку до іншого. По завершенні вивчення дисципліни студенти зможуть демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства; демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи; здійснювати аналіз ситуативних чинників, що обумовлюють вибір ефективного стилю лідерства в організації; обирати ефективні методи та прийоми управлінського впливу
Соціально-психологічні аспекти професійної компетентності (Soft skills)	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливість дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Психологія», «Менеджмент», «Управління персоналом», «Самоменеджмент».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Лідерство та лідери в сучасному суспільстві	Поняття, основні категорії. Сутність лідерства та управління, головні відмінності. Портрет сучасного лідера. Роль лідера в глобальному світі та на мікрорівні. Сучасне бізнес-середовище, внутрішня та зовнішнє середовище організації. Задачі лідера. Лідерство та прийняття рішень. Теорія X та теорія Y. Щоденне лідерство. Історія лідерства. Організаційне лідерство. Приклади успішних компаній. Експертне, емоційне та ситуаційне лідерство. Віртуальне лідерство. Трансформаційні та транзакційні лідери. Класифікація лідерів. Обов'язки менеджера та керівника, відмінність керівника від лідера. Психотип лідера. Типи особистостей та лідерство. Політичне лідерство. Редизайн лідерства. Типи лідерства за М.Вебером	Тести, питання
2. Група та команда: поняття та механізм	Групова динаміка: поняття та механізм. Механізм групової динаміки. Механізм розвитку. Механізм стабілізації. Поняття «група» та їх класифікація. Соціальна група. Умовні, реальні групи. Формальні, неформальні групи. Референтна еталонна група. Поняття команди її ознаки та види. Загальна характеристика основних моделей команди. Функціональна команда. Мультидисциплінарна команда. Самокерована команда. Ефективність командної роботи. Зміни в групах і формування команд. Команда і група: спільне та відмінності. Порівняльна характеристика роботи команд і груп. Уподобання роботи в групах і командах.	Практичні завдання, кейси
3. Динаміка розвитку групи та команди	Динаміка групи, поняття «команда», фактори і етапи перетворення групи в команду. Характеристика етапів існування групи (команди) по Такману і основні завдання лідера. Розвиток команди по Такману. Основні ознаки команди. Формування команди в організації. Етапи формування команди. Концепція групового розвитку. Стадії розвитку команди. Соціометрична теорія Морено. Метод соціометрії. Концепції командних ролей. Функціональні ролі. Командні (групові) ролі. Концепція командних ролей Р. Белбіна. Типи культури за моделлю К. Камерон і Р. Куїнна. Групові норми.	Кейси, практичні завдання
4. Лідерство та прийняття рішень	Умови прийняття рішень: визначеність, невизначеність, ризик та конфлікт. Прийняття рішень в умовах ризику. Дерево рішень. Евристичні методи прийняття рішень. Ефект якоря, боротьба з якорями. Рамкування. Творче прийняття рішень, креативність і	Кейси, практичні завдання

	лідерство. Прийняття рішень в умовах конфлікту. Вирішальні правила. Метод аналізу ієрархій. Особливості групового прийняття рішень. Втрата процесу. Проблема складу групи. Проблема участі. Проблема впливу. Властивості групи. Негативні ефекти в групі. Методики розроблення групового рішення. Метод Дельфі. Метод аналогій. Морфологічний метод. Метод «635». Метод модерацій. «Мозковий штурм» та його модифікації. Психологічні аспекти групових рішень. Групові ефекти	
5. Організація та проведення нарад і робочих зустрічей	Технологія підготовки проведення нарад і зборів. Поняття наради, засідання та зборів. Характеристика ділової поради. Особливості проведення нарад різних видів. Службові наради. Класифікація ділових нарад та методика їх раціонального проведення. Класифікація нарад за цілями, за способом проведення, за ступенем підготовленості, за періодичністю, за кількістю учасників, за складом учасників. Методика раціональної підготовки нарад. Технологічна схема підготовки і проведення наради. Етапи проведення ділової наради. Рекомендації менеджера щодо раціоналізації витрат часу на проведення ділової наради. Принципи проведення оперативних нарад. Характерні тип учасників нарад. Методи ефективного проведення нарад. Правила проведення зборів.	Кейси, практичні завдання
6. Міжособистісні комунікації в груповій або командній роботі	Презентація: поняття, види та основні характеристики. Види презентацій. Презентація за сценарієм, інтерактивна презентація, автоматична, навчальна презентація. Структурні компоненти презентації. Способи завершення презентації. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Види публічного мовлення. Ділова промова, лекція, наукова дискусія, повідомлення. Теорія аргументації і переконання. Аргументація, теза у доведенні, аргумент. Правила і помилки аргументів. Мистецтво аргументації. Мовні засоби переконання. Комунікація в міжособистісних відносинах. Сутність і специфіка міжособистісної комунікації. Види і форми комунікації. Аксиальна і ретинальна комунікація. Масове спілкування. Спілкування як соціально-психологічна та комунікативна категорія. Комунікативний аспект спілкування. Мовлення. Інтерактивний аспект спілкування. Типи поведінки при взаємодії. Норма поведінки. Перцептивний аспект спілкування. Атракція. Стереотипізація.	Кейси, тести
7. Ділові переговори	Поняття та види ділових переговорів. Переговори в діловому спілкуванні. Переговорний процес. Різновиди ділових переговорів. Стадії ділових переговорів. Оптимальна модель процесу переговорів. Стратегії ведення переговорів. Конструктивні переговори. Стилі ведення переговорів. Стилі, орієнтовані на конфлікт в орієнтовані на консенсус. Особливості конструктивних переговорів.	Кейси, практичні завдання
8. Конфлікти: поняття, причини виникнення та стратегії їх вирішення в професійних комунікаціях	Сутність та характерні риси конфлікту. Види конфліктів. Умови виникнення конфлікту. Суперечність. Міжособистісні та ділові конфлікти. Конфліктна ситуація. Суб'єкти конфліктної ситуації. Інцидент. Конфліктогени. Етапи розвитку конфлікту. Означення та причини міжособистісних конфліктів. Управління міжособистісним конфліктом в організації. Вирішення міжособистісних конфліктів. Ділові конфлікти в організації. Функціональні і дисфункціональні наслідки конфлікту. Види конфліктів в організації. Конструктивний і деструктивний конфлікт. Причини ділових конфліктів в організації. Управління конфліктами в діловій сфері. Прогнозування конфлікту. Профілактика, запобігання, стимулювання, діагностика і регулювання конфлікту. Психокорекція поведінки членів колективу з боку керівника. Розробка способів досягнення безконфліктних взаємин працівників у процесі трудової діяльності. Вибір стратегії і тактика поведінки у конфлікті. Розв'язання ділових конфліктів в організації. Технологія вирішення конфлікту.	Кейси, практичні завдання

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Адзіес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. – К.: Наш формат, 2019, 304 с.
2. Бендас Т.В. Психологія лідерства : учебн. пособ. / Т. В. Бендас. – СПб. : Питер, 2009. – 448 с.
3. Берн Э. Лидер и группа : о структуре и динамике организаций и групп / Эрик Берн ; [пер. с англ. А. Грузберга]. – М. : Эксмо, 2009. – 512 с.
4. Бланшар К. Лидерство: к вершинам успеха / К. Бланшар. – СПб. : Питер, 2011. – 368 с.
5. Бухаркова О. В. Имидж лидера: технология создания и продвижения. Тренинговая программа / О. В. Бухаркова, Е. Г. Горшкова. – СПб. : Речь, 2007. – 222 с.
6. Дафт Р. Л. Уроки лидерства / Р. Л. Дафт ; при участии П. Лейн ; [пер. с англ. А. В. Козлова ; под ред. проф. И. В. Андреевой]. – М. : Эксмо, 2006. – 480 с.
7. Дороніна М. С. Культура ділового спілкування і партнерства : навч. посібн. / М. С. Дороніна, А. В. Доронін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 204 с.
8. Евтихов О. В. Стратегии и приемы лидерства: теория и практика / О. В. Евтихов. – СПб. : Речь, 2007. – 238 с.
9. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. – Х.: Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2012, 384 с.
10. Крейг Н. Лідерство починається з призначення. – К.: Фабула, 2019, 240 с.
11. Крейнер С. Ключевые идеи менеджмента / С. Крейнер. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 347 с.
12. Ланкастер Дж. Лідерство в стилі Lean. Шлях до постійного вдосконалення вашого бізнесу. – к.: K.Fund, 2017, 240 с.
13. Максвелл Д. Воспитай в себе лидера / Д. Максвелл ; пер. с англ. Г. И. Левитан. – Мн. : ООО "Попурри", 2005. – 400 с.
14. Максвелл Дж. 21 беззаперечний закон лідерства. – Х.: Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2017, 320 с.
15. Менегетти А. Практика лидерства / А. Менегетти ; пер. с итальянского ООО "ФОИЛ". – М. : БФ "Онтопсихология", 2008. – 192 с.
16. Моріц М., Фергюсон А. Менеджмент у стилі Манчестер Юнайтед. Як стати чемпіоном. – К.: Наш формат, 2018, 312 с.
17. Морозов В. В. Формування, управління та розвиток команди проекту (поведінкові компетенції) : навч. посіб. / В. В. Морозов, А. М. Чередніченко, Т. І. Шпильова. – К. : Таксон, 2009. – 464 с.
18. Про лідерство: Harvard Business Review. 10 найкращих статей. – К.: КМ-букс, 208, 2016 с.
19. Хессельбайн Ф. О лидерстве / Ф.Хессельбайн ; пер. с англ. В. И. Супруна. – Новосибирск ; М. : Фонд социопрогност. исслед. "Тренды", 2004. – 184 с.
20. Шеклтон В. Психология лидерства в бизнесе / В. Шеклтон. – СПб. : Питер, 2003. – 222 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-4)	20
Змістовий модуль 2 (теми 5-8)	20
Індивідуальна науково-дослідна робота	20
Підсумковий контроль (теми 1-8)– іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни